

*Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет*

**КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА
ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

Тема: __ Ефективність операційної діяльності підприємства

*Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Освітня програма 6.076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»*

Завідувач кафедри: _____/Карінцева О.І./

Керівник роботи: _____/Мазін Ю.О./

*Виконавець: _____/Волкова М.С./
П.І.Б.*

*Група: _____
ПЕз-71С
шифр*

Суми 2021

ЗМІСТ

Реферат-----	3
Вступ -----	4
РОЗДІЛ 1 Теоретичні засади аналізу функціонування підприємства-----	6
1.1 Методи і прийоми економічного аналізу -----	6
1.2 Класифікаційні ознаки прийомів економічного аналізу -----	8
РОЗДІЛ 2 Техніко – економічна характеристика «Роменський молочний комбінат» -----	15
2.1 Технологія продукції підприємства -----	15
2.2 Аналіз виробництва і реалізації продукції -----	19
РОЗДІЛ 3 Аналітична оцінка ефективності операційної діяльності філії «Роменський молочний комбінат».-----	28
3.1 Аналіз фінансових результатів діяльності філії «Роменський молочний комбінат»-----	28
3.2 Аналіз фінансового стану філії «Роменський молочний комбінат»-----	31
Висновки та пропозиції-----	38
Список використаної літератури -----	41

Реферат

Кваліфікаційна робота містить 38 стор ; 3 розділи ; 4 рисунків; 7 таблиць; 20 формул; список використаної літератури із 35 джерел.

Метою даної роботи є економічний аналіз ефективності операційної діяльності філії «Роменський молочний комбінат».

Об'єкт дослідження – фінансово-економічні відносини в які вступає підприємство при виробництві своєї продукції.

Предмет діяльності – показники діяльності філії «Роменський молочний комбінат».

Метод дослідження – аналіз, порівняння, графічний метод подання даних и матеріалів.

В першому розділі роботи «Теоретичні засади аналізу функціонування підприємства» проаналізовано сутність, методи і прийоми економічного аналізу та основні класифікаційні ознаки прийомів економічного аналізу .

В другому розділі «Техніко - економічна характеристика філії «Роменський молочний комбінат»» досліджено технологію виготовлення продукції підприємства та проведено аналіз виробництва і реалізації продукції.

В третьому розділі «Аналітична оцінка ефективності операційної діяльності підприємства» розглядаються показники ефективності використання сировини і матеріалів, розрахунки фінансового стану і економічних результатів.

Ключові слова: аналіз, операційна діяльність, прибуток, рентабельність, показники ефективності, фінансовий стан, економічні результати.

Вступ

Розвиток економіки об'єктивно супроводжується більшим підвищенням значущості теоретичних і практичних проблем ефективності і їх рішень. Дедалі очевиднішою стає роль ефективності як одного з найважливіших багатовимірних системних категорій, яка проявляється одночасно як критерій і необхідна умова, що визначає сучасний інноваційний та сталий розвиток підприємств [32, 34, 35, 38].

Економіка виступає найважливішою сферою суспільного життя, в якій на основі різноманітних ресурсів здійснюється певний ланцюг виробництво-обмін-розподіл- споживання результатів господарської діяльності [31, 33]. Кожна країна повинна вирішувати ключове завдання - створення ефективної економіки, спроможної забезпечити гідне життя своєму народу [26, 29].

Саме підприємство є базовою ланкою певної економіки. Тому в умовах сучасних трансформацій, як світових так і вітчизняних переходу кожне підприємство повинно знайти своє місце на ринку, забезпечивши нормальне своє функціонування [28, 36, 37]. Така діяльність повинна будуватися на аналітичній діяльності, що спрямована на вивченні, обліку попиту та вимог ринку для обґрунтованої орієнтації виробництва на випуск конкурентоздатних продуктів, що відповідають певній техніко – економічній характеристиці, реалізації, яка може забезпечити підприємству отримання найвищого прибутку []. В свою чергу це вимагає оцінки ефективності такої діяльності, що базується на економічному аналізі.

В умовах коли постійно змінюється середовище, в якому працює підприємство, тема, що пов'язана з певними аспектами оцінки ефективності діяльності конкретного підприємства є досить актуальною.

Мета роботи – дослідити теоретичні засади оцінки ефективності операційної діяльності на прикладі конкретного підприємства.

Передусім аналітичні дослідження будуть направлені на:

- глибоке дослідження теоретичних засад аналізу функціонування підприємства;
- вивчення ключових методів і прийомів економічного аналізу;
- проведення техніко-економічного аналізу підприємства;
- аналітична оцінка ефективності діяльності філії «РМК»
- надання практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності діяльності філії.

РОЗДІЛ 1 Теоретичні засади аналізу функціонування підприємства

1.1 Методи і прийоми економічного аналізу.

За допомогою методів та прийомів економічного аналізу ми можемо зробити висновки щодо ефективності діяльності певного суб'єкта господарювання.

Під методом економічного аналізу в літературних джерелах зазвичай розуміють певну сукупність прийомів, яка дає нам змогу вивчити господарську діяльність будь-якого суб'єкта, розглядаючи цю діяльність як результат суперечливої різноспрямованої дії чисельних взаємопов'язаних господарських факторів. В свою чергу, під факторами ми розуміємо зазвичай активно діючі сили, що обумовлюють як позитивні так й негативні наслідки у стані об'єкта та у відповідних показниках, що його відображають, тобто причини цих наслідків. Важливо розмежовувати терміни «фактори» й «причини». Категорію «причини» як показує досвід застосовують до ширшого комплексу факторів, а при такому розміщенні цього комплексу уже окремі його складові називають факторами. Наступна категорія, що впливає – це резерви, під якими розуміють виявлення потенційних можливостей підвищення ефективності діяльності шляхом посилення дії позитивних факторів і ліквідації негативних.

При аналізі виявляю вплив на діяльність аналізую чого об'єкта зовнішніх і внутрішніх факторів, відокремлено вивчають їх позитивну і негативну дію. Потім результати аналізу узагальнюють, враховуючи взаємозв'язок усіх факторів, і здійснюють підрахунок результатів.

Найбільш поширеним є використання у процесі вивчення господарської діяльності поєднання дедуктивного та індуктивного методів дослідження, аналізу й синтезу.

Для вирішення завдань фінансово-економічного аналізу найбільш поширено застосування дедуктивного методу, коли спочатку вивчають узагальнені показники господарської діяльності в масштабах усього господарського об'єднання, підприємства чи іншого об'єкта, потім ці показники деталізують, розчленовують.

Для вирішення завдань техніко-економічного аналізу навпаки застосовують індуктивний метод, коли : спочатку вивчають хід господарських операцій і відображають показники їх роботи на окремих робочих місцях, а потім переходять від конкретних до більш абстрактних, узагальнених показників господарської діяльності аналізованого об'єкта загалом.

Важливою особливістю методів економічного аналізу є використання системного підходу, коли розглядаються результати діяльності об'єкта та результат взаємодії усіх сторін його діяльності і всіх факторів, що на них впливають. Для зручності дослідження штучно виділяють і окремо розглядають вплив різних господарських факторів на діяльність підприємства, щоб наприкінці дослідження врахувати їх взаємодію і взаємообумовленість.

Ступінь деталізації вивчення факторів у процесі аналізу залежить від ряду обставин. По – перше, неподільних факторів, тобто таких, що не могли бути результатом інших факторів, насправді нема. Цілі дослідження в кожному окремому випадку необхідно обмежити до певної міри деталізацією на основі попереднього проведеного групування взаємодіючих факторів і вважати, що дані фактори є взаємопов'язаними.

Визначення впливу деяких факторів на динаміку господарського розвитку, результати виконання плану та ефективність господарювання допоможе з'ясувати їх відносне значення у роботі підприємства, зокрема увагу на головних і другорядних факторах. Виявлення зв'язку між досягнутими результатами і поєднання цих результатів у групи (комплекси) факторів забезпечують об'єктивність оцінювання діяльності підприємства і дію аналізу як інструменту виявлення резерву.

Узагальнення результатів аналізу, що базується на вивченні стану об'єкта та вимірюванні впливу на нього окремих факторів, здійснюють для різнобічного оцінювання результатів господарської діяльності підприємств і зведеного розрахунків резервів. З особливостей методу впливає ряд спеціальних прийомів класифікації, що виділяють комплекси факторів, які вимірюють на основі аналітичної обробки показників обліку і звітності. Щоб виявити їх вплив, за допомогою показників обліку складають розрахункові формули.

Розрахункова формула пов'язує часткові показники обліку і звітності з метою вимірювання впливу різних факторів на відхилення від впливу основних узагальнених показників господарської діяльності чи на їх динаміку.

Розрахункова формула – основа аналогічних розрахунків, що виявляють кількісну оцінку залежність відхилення від плану чи іншої бази за узагальненим показником, від зміни окремих елементів розрахункової формули – взаємопов'язаних часткових показників.

Документальне обґрунтування є обов'язковим як для аналізу, так і для обліку. Воно забезпечує незаперечність аналітичних розрахунків, на яких базуються висновки і пропозиції. Аналіз пов'язаний із перевіркою достовірності інформації, яку він використовує.

Метод аналізу застосовують з урахуванням сукупності прийомів дослідження, з яких більшість використовують не лише в аналізі, а й в інших науках. Дослідження прийомів запозичують з інших наук, що є наслідком взаємопроникнення різних наук на сучасному етапі їх розвитку й особливістю економічного аналізу, який сформувався і розвивається на межі кількох наук. Удосконалення прийомів, запозичених з математики, математичної статистики і бухгалтерського обліку, здійснюють переважно науки, що їх створили. Економічний аналіз господарської діяльності пристосовує ці прийоми до вивчення свого предмета, відповідно змінюючи їх і поєднуючи в єдину систему.

1.2 Класифікаційні ознаки прийомів економічного аналізу

Класифікація прийомів аналізу, що утворюють цю систему, подана на рис 1.1.

Різні прийоми аналізу на рис. 1.1. об'єднані у групи. Прийом порівняння серед є найважливішим. З його допомогою оцінюють роботу підприємства, вивчаючи вплив окремих факторів на виконання плану і виявлення резервів.

Найбільше значення має порівняння звітних показників із плановими. Його, як правило, подають у самих формах звітності. На основі порівняння з планом

виявляють резерви, приховані під час ліквідації будь – яких негативних відхилень від плану і позапланових витрат. Проте не варто обмежуватися порівнянням із плановим. Критичний аналіз плану, відхилень від нього і реальних досліджень підприємства спирається на інші порівняння. Найпоширеніший з них вказаний нижче. Порівняння показників аналізованого періоду (як планових, так і звітних) з показниками майбутніх періодів (місяць, квартал, рік і т. д.) дає можливість оцінити темпи розвитку і напруженість плану на аналізований період.

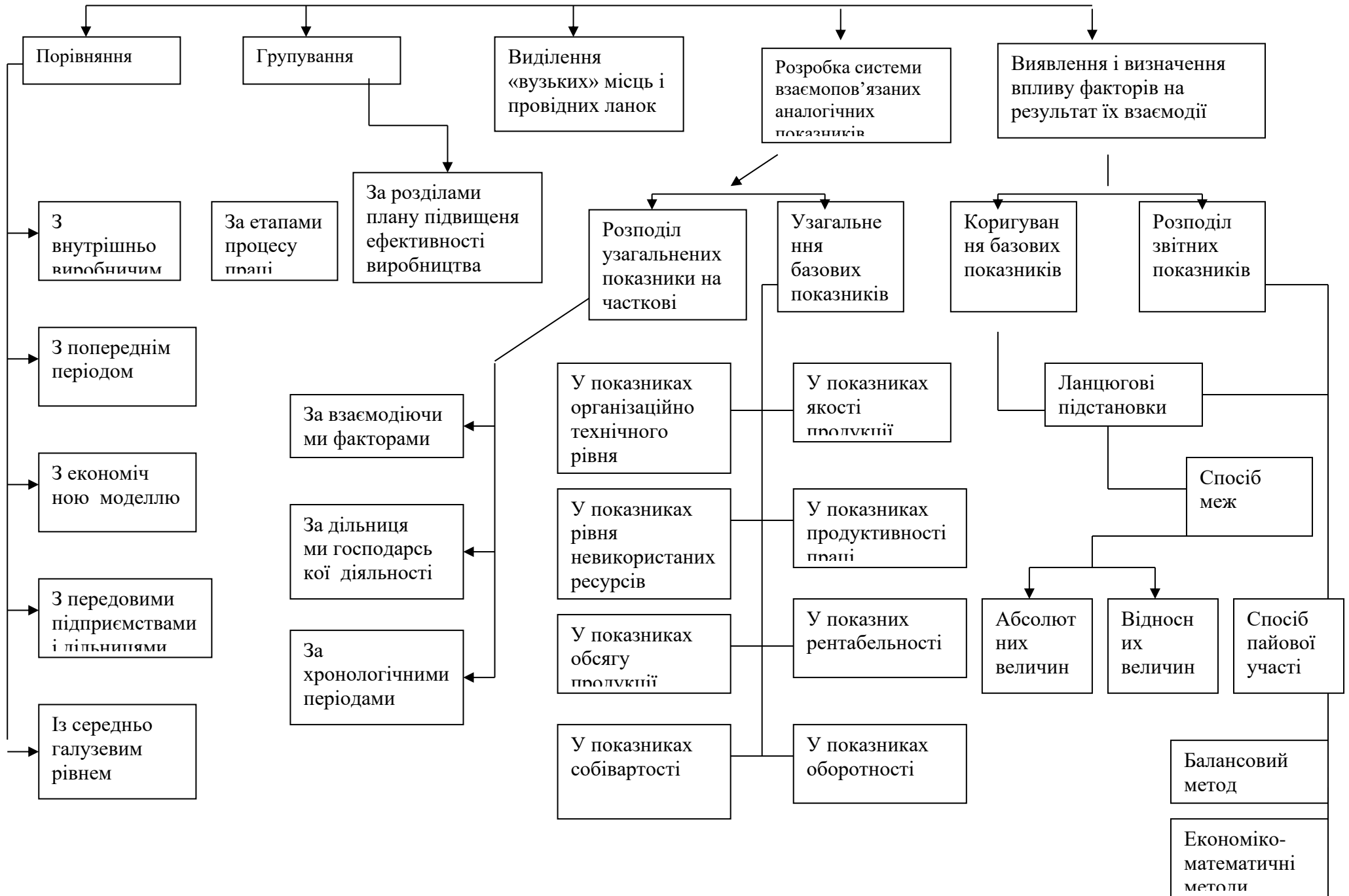
У сучасній практиці аналізу цей вид порівняння використовують не комплексно, а відповідно до окремих показників, наприклад, за коефіцієнтами використання календарного фонду робочого часу обладнання або корисного використання сировини. У перспективі він посяде провідне місце, бо дає можливість об'єктивно цінити ступінь використання підприємством свого економічного потенціалу.

Щоб детальніше виявити резерви, не варто обмежуватись порівнянням лише аналізованого об'єкта, а потім проводити і порівняльний аналіз.

Порівняльний аналіз використовують для визначення розмірів і причин відмінностей у використанні ресурсів і ефективності виробництва, а також для мобілізації внутрішніх резервів порівнюваних підприємств шляхом поширення передового досвіду. Як базу порівняння використовують середньо галузеві показники чи показники іншого ліпшого підприємства. Порівняння із середньо галузевими показниками дає змогу визначити , яке місце займає аналізоване об'єднання чи підприємство в галузі, чи підприємство в галузі , чи не залежить воно до передових, середніх або відстаючих. Порівняння з плановими і звітними показниками передового підприємства, а всередині підприємства – з показниками передових цехів, виробничих ділянок, з показниками роботи ліпших показників дає змогу виявити резерви, приховані у запровадженні нових досягнень техніки і технології, в узагальненні та використанні передового досвіду з урахуванням особливостей кожного з порівнюваних об'єктів.

Прийоми аналізу

Схема 1

Різновидами такого порівняння є зіставлення:

- з роботою підприємства такого ж виробничого напрямку ;
- з найдосконалішими технічно капіталістичними підприємствами тієї ж галузі за техніко – виробничим показником обладнання, матеріалів, палива, електроенергії.

Чим ширше коло порівнюваних підприємств, тим більші можливості виявлення, а тоді – поширення передового досвіду. Від програми порівняльного аналізу, визначених у ній завдань залежить збільшення чи зменшення кількості порівнюваних підприємств. Якщо вивчати ті сторони діяльності, в яких виявляються спільні соціальні, організаційні та правові основи підприємств, то їх можна порівняти без урахування відомостей про продукцію, масштабів, техніки і технології виробництва на кожному з них. Наприклад, порівняльний аналіз використання робочого часу можна здійснювати на всіх підприємствах з однаковим режимом роботи. Якщо ж визначене завдання полягає у виявленні резервів, пов'язаних з характером виробництва, наприклад з економією матеріалів, то поглиблене вивчення цих резервів обмежується підприємствами.

Чим ширше коло порівнюваних підприємств, тим більші можливості виявлення, а тоді – поширення передового досвіду. Від програми порівняльного аналізу, визначених у ній завдань залежить збільшення чи зменшення кількості порівнюваних підприємств. Якщо вивчати ті сторони діяльності, в яких виявляються спільні соціальні, організаційні та правові основи підприємств, то їх можна порівняти без урахування відомостей про продукцію, масштабів, техніки і технології виробництва на кожному з них. Наприклад, порівняльний аналіз використання робочого часу можна здійснювати на всіх підприємствах з однаковим режимом роботи. Якщо ж визначене завдання полягає у виявленні резервів, пов'язаних з характером виробництва, наприклад з економією матеріалів, то поглиблене вивчення цих резервів обмежується підприємствами, що випускають однакову чи подібну за технологією виготовлення продукцію.

Щоб розширити коло порівнюваних підприємств, здійснюють порівняння узагальнених показників по підприємству загалом, а також часткових – за окремими технологічними дільницями й операціями, що можуть бути однакові на підприємствах різного виробничого профілю.

При використанні прийому порівняння, особливо при порівняльному аналізі, необхідно забезпечити порівнянність вхідних даних, якої досягають шляхом дотримання певних умов, до яких належить єдине оцінювання (окремо виявляється вплив зміни оцінки); ліквідація впливу зміни об'єкта й асортименту і порівняльних календарних періодів. Будь – яке порівняння залежно від змісту показників, які вивчають, висуває певну умову для забезпечення порівнянності та правильності висновків на основі цього порівняння.

Таблиця 1.1

Динаміка основних витрат на підприємстві

Назва показника	За даними аналізованого підприємства			Звітні показники передового під-ва	Відхилення показників аналізованого підприємства		
	За минулий період	Прогнозні показники	Звітні показники		Від прогнозу	Від попереднього періоду	Від рівня передового під- ва
Витрати праці, люди-год	3,1	2,7	2,6	2	-0,1	-0,5	0,6
Витрати умовного палива, кг	154	147	146,2	144,7	-0,8	-7,8	1,5

Групування належить до найпоширеніших прийомів у аналізі, але є суттєва різниця між використанням групувань в статистиці й аналізі . У

статистиці групування – умова отримання науково обумовлених середніх величин, які правильно характеризують вивчення сукупності, використання для узагальнення, типізації явищ.

В аналізі, навпаки, групування використовують для розкриття змісту середніх, для визначення впливу окремих одиниць на це середнє.

Найбільше теоретичне і практичне значення в аналізі має групування факторів, пов'язаних:

- а) з живою працею;
- б) із засобами праці;
- в) з предметами праці.

Використовують групування факторів і за іншими ознаками. Наприклад, їх поділяють на зовнішні і внутрішньогосподарські; соціальні та індивідуальні; залежні і незалежні від аналізованого об'єкта; головні і другорядні.

Часто використовують групування за розділами плану підвищення ефективності виробництва. Широке використання в аналізі знаходить також групування за фактором техніки, технології, організації виробництва і за фінансовими результатами. Особливо часто застосовують прийом групування при аналізі зведених звітів, бо він дає змогу виділити показники роботи відстаючих підприємств, зосередити на них увагу і таким чином знайти та мобілізувати невикористані резерви.

РОЗДІЛ 2 Техніко-економічна характеристика “РОМЕНСЬКИЙ МОЛОЧНИЙ КОМБІНАТ”

2.1. Технологія виробництва продукції підприємства

Філія “Роменський молочний комбінат”(“РМК”) має декілька цехів таких як: маслоцех, творожний та фасувальний .

Згідно із Статутом підприємства основною метою діяльності підприємства є отримання прибутку . Основними видами діяльності підприємства є:

- виробництво та реалізація масла , цільномолочної продукції та інших харчових виробів;
- оновлення та постійна підтримка на належному рівні виробничих фондів у відповідності з нормативною документацією ;
- впровадження новітньої техніки і технології, які відповідають світовому науково-технічному рівню ;
- проведення будівельних, монтажних, ремонтних та спеціальних робіт ;
- торгівельно-посередницькі операції та послуги, реалізація власної продукції та інших товарів через мережу фірмових магазинів, інших торгових
- закладів ;
- поновлення і поліпшення асортименту;
- підвищення якості продукції і послуг, що надаються підприємством ;
- здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

Продуктивність цільномолочних виробів – 6 т/зміну, масла – 3т/зміну,нежирної продукції – 0,71т/зміну .

РМК комбінат працює за такими технологічними схемами, які дозволяють випускати продукцію високої якості (рис. 2.1- 2.3).

Рис. 2.1 Технологічна схема виробництва масла методом збивання вершків.

Рис.2.2 Технологічна схема виробництва сметани резервуарним способом .

Технологічна схема виробництва сметани дає змогу уявити який це довго тривалий і трудомісткий процес . Сметану виготовляють шляхом сквашування пастеризованих вершків з подальшим визріванням одержаного згустку . Технологія виробництва кисломолочного сиру вказана на рисунку 2.5

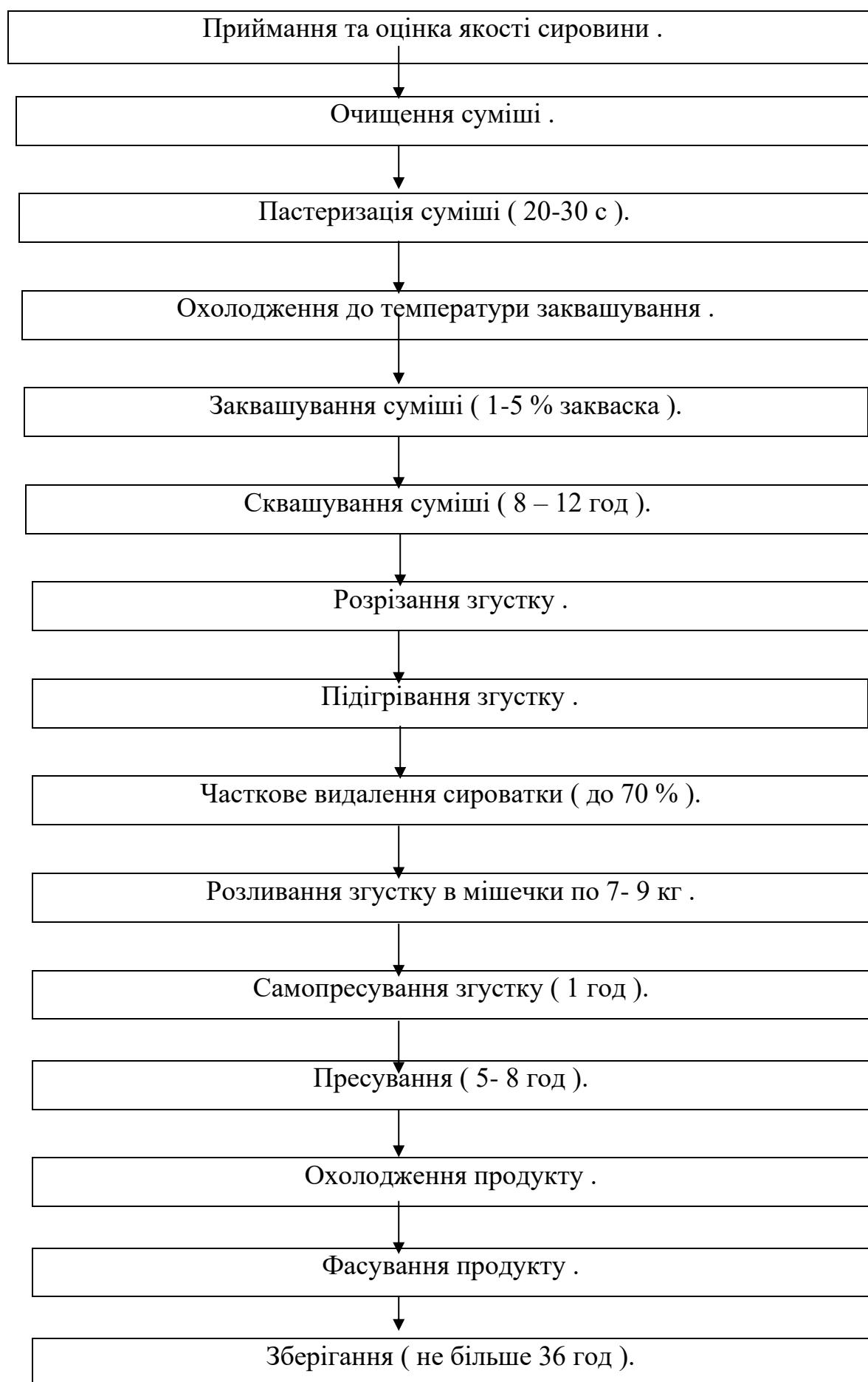

Рис.2.3 Технологічна схема виробництва кисломолочного сиру .

2.2. Аналіз виробництва і реалізації продукції

При аналізі виробництва і реалізації продукції треба мати на увазі, що цей аналіз залежить від ряду факторів, таких як: рівень технічного забезпечення компанії; забезпеченість підприємства сировиною; наявність на підприємстві кваліфікованих кадрів тощо. Усі ці чинники вивчають в процесі аналізу, вивчають їх вплив на виробництво [8, 27, 30, 31].

Загальний обсяг продукції зріс і якщо в 2019р у річних цінах він становив 18569,7 тис грн. , то у 2020р уже 81920,1 тис грн., що на 68,7 % більше, якщо перевести у діючі ціни, то збільшення становить 24,2 %. При цьому спостерігається деяке зниження обсягів виробництва кексів – на 30,2 %, цільномолочної продукції – на 23,9 %, дієтичної продукції – на 30,4 % тощо.

Чинники, що впливають на виконання виробничої програми, можуть бути пов'язані або з організацією трудових ресурсів, або з використанням активів підприємства. Безперечно, між ними є деякі залежності. По-перше, що стосується впливу трудових ресурсів.

Таблиця 2.1. - Вплив трудових факторів

Показники	2019р.	2020р.	Абсолютне відхилення
1. Товарна продукція, тис. грн.	48569,7	81920,1	+ 33350,4
2. Середньоспискова чисельність ПВП.	768	798	+ 30
3. Середньорічний виробіток ТП на 1 працівника, грн.	63241,8	102656,8	+39415

З даних таблиці бачимо, що на зростання виробничої програми вплинули:

- Зміна чисельності: $АТП = + 30 \cdot 63241,8 = +1897,250$ грн.

- Зміна продуктивності праці:

$$ТПр = +39415 \cdot 798 = 31453170 \text{ грн.}$$

$$\text{Загальна зміна } ТПр + АТП = 1897,250 + 31453,170 = 33350,4 \text{ тис грн.}$$

Проаналізуємо вплив використання основних фондів на виконання виробничої програми(табл 2.2)

Таблиця 2.2- Вплив наявності і використання ОВФ

Показники	2019 р.	2020 р.	Абсолютне відхилення
1 Товарна продукція	48569,7	81920,1	+33350,4
2 Середньорічна вартість ОВФ, тис грн..	19176	19561	+382
3 Фондовіддача	2,53	4,19	+1,66

Зміну обсягів виробництва продукції нашого підприємства забезпечили:

- Зміна середньорічної вартості ОВФ:

$$ТП = +382 \cdot 2,53 = 966,16 \text{ тис. грн.}$$

- Зміна фондівіддачі:

$$ТП = 1,66 \cdot 19561 = 32471,26 \text{ тис. грн.}$$

- Загальна зміна фондівіддачі

$$АТП = +966,16 + 32471,26 = 33350,4$$

Наступним етапом проаналізуємо яким чином впливає наявність та ефективність використання матеріальних ресурсів нашого підприємства на обсяг виробництва(табл. 2.3.)

Таблиця 2.3 - Вплив наявності і використання матеріальних ресурсів.

Показники	2019 р.	2020 р.	Абсолютне відхилення
1 Товарна продукція, тис. грн..	48569,7	81920,1	+33350,4
2 Матеріальні витрати	29317,2	48159,96	+19022,76
3 Вартість ТП на 1 грн матеріальних витрат, грн	1,667	1,701	+0,034

Таким чином можна зробити висновок, що збільшення обсягів виробництва відбулося за рахунок

- зміни матеріальних витрат

$$\text{ТП} = 19022,76 \cdot 1,667 = 31710,94 \text{ тис. грн.}$$

- Зміна матеріаловіддачі:

$$\text{ТП} = 0,034 \cdot 29137,2 = 990,66 \text{ тис грн.}$$

- Загальна зміна АТП = $990,66 + 31710,94 = 32701,6$ тис грн.

Крім того, зміну виробничої програми обумовила також зміна цін на продукцію комбінату(табл. 2.4).

Таблиця 2.4 - Середньооптова ціна 1т
продукції в порівняльних цінах станом на 1.01.2020 року

Середньооптова ціна грн./т	2019р.	2020р.	2020 р в % до 2019р.
Масло	8730	8770	100,5
Молоко	917	925	100,9
Кефір	956	993	103,9
Сметана	3648	3785	103,8
Сир	3168	3300	104,2

Як бачимо збільшення виробництва продукції в деякій мірі викликано і помірним зростанням цін у 2020 р в порівнянні з 2019р. в середньому ціни реалізації зросли на 2,7%.

б) аналіз асортименту продукції

Такий аналіз полягає у визначенні фактичного випуску за повним або груповим асортиментом і порівнянні його з плановим значенням. При аналізі структури продукції, як правило, знаходять питому вагу окремих виробів в загальному обсязі та порівнюють з планом [32].

Як бачимо з даних таблиці план по асортименту продукції в загальному об'ємі виконаний практично на 100% зокрема спостерігається перевищення плану по випуску масла „Прем'єр” на 20,0%, молоко 2,5% -28,6%, молока пакетного на 6,3%, біокефіру 1% - на 10,2%, сметани 15% - на 18,2%, сметани 20% - 6,8 %, сиру 9 % - 26,9 %, сирової маси 8 % - 32,4 %, сиру твердого – на 10,2 %, маргарину – на 4,8 %.

Поряд з тим наявне значне недовиконання плану зокрема по майонезу на 51,4 %, сирової маси фасованої на 80 %, сиру на 72,7 %, молока бідонного 3,2% - на 50 %, а план по виробництву 8 % сиркової маси був виконаний лише тільки на 9,4 %.

В середньому план з асортименту продукції перевиконано на 1,46 % за рахунок впровадження лінії по виготовленню сиру твердого із запланованих 297 т було виготовлено 327,3 т, що становить 110,2 %.

Якщо аналізувати структуру випускає мої продукції, то слід відмітити, що найбільшу питому вагу у загальному об'ємі становить сухе знежирене молоко – 20,5 %, цільномолочна продукція – 21,35 %, а зокрема молока пакетного 2,5 % - 12,7 %, ц/ молока фасовано – 18,2 %, молоко незбиране – 13,9 %.

Порівнюючи асортимент продукції 2019 і 2020 років необхідно наголосити на значному розширенні асортименту, зокрема – це випуск масла солодко вершкового, „Прем'єра”, „Новинка”, „Фермерське”, шоколадного і молока 3,2 %; Кефіру „Класичний”, біокефіру, йогурту, ряжанки 3,2 %. При цьому, структура продукції змінилася, зокрема молоко сухе становило в 2019р 23,5 %, масло – 16,4 %, в тому числі роменське – 14,0 %, молоко – 28,4%, в тому числі молоко 2,5 % - 16,9 %, молоко незбиране – 18,5 %. Тобто не зважаючи на збільшення асортименту, виконання плану за структурою виконано порівняно з 2019р. на 96,7 %.

в) аналіз якості продукції

Під якістю, зазвичай, ми розуміємо певну сукупність властивостей продукції, що здатні задовольнити потреби будь-якого споживача у відповідності з її призначенням. При цьому, під час аналізу треба особливу увагу приділяти саме виготовленню нових видів продукції.

Крім того, непрямим показником, який характеризує якість продукції, можна вважати брак. Визначити причини виникнення браку та робити заходи по ліквідації втрат – основне завдання аналізу браку та в деякій мірі якості продукції.

Проаналізуємо якість продукції філії за останні 5 років на основі непрямого показання браку(табл.2.5)

Таблиця 2.5- Якість продукції

Показники	2009		2010		2011		2019		2020	
	тон н	%	тон н	%	тон н	%	тон н	%	тон н	%
Брак виробничий	16	0,07	15,4	0,07	13	0,0	9,2	0,0	19,1	0,0
		5		2		6		4		9
Брак експедиційни й	12,1	0,05	12,7	0,06	11,2	0,0	7,1	0,0	11,4	0,0
		7				5		3		5

Колектив нашого підприємства приділяє особливу увагу аспектам підвищення якості продукції. Вже протягом кілька останніх років на нашому підприємстві доволі низький рівень виробничого браку, а брак експедиційний в обсягах норм.

В 2020 році за період освоєння нових видів продукції, а зокрема виготовлення твердих сортів сиру виробничий брак в 2020 р значно зріс у порівнянні з 2019 р.

г) аналіз обсягу реалізації продукції:

Результативним показником господарської діяльності підприємства є саме обсяг реалізації.

Під реалізованою продукцією ми розуміємо продукцію, гроші за яку вже отримано на розрахунковий рахунок компанії або продукція відвантажена і відповідно документально оформлена до сплати.

Визначаємо обсяг реалізації за формулою:

$$РП = ТП + 3 \text{ пр.} - 3 \text{ кр.},$$

де РП – обсяг реалізованої продукції, тис грн.

ТП – обсяг товарної продукції в діючих цінах, тис грн.

З пр, кр. – залишок продукції на початок та кінець року відповідно, тис грн.

Для проведення аналізу обсягу реалізації продукції необхідно скласти баланс товарної продукції(табл. 2.6)

Таблиця 2.6 - Баланс товарної продукції

Показники	2019р. тис. грн.	2020р тис.грн	Абсолютне відхилення
1. Залишки готової продукції на складі на поч.. року	25,3	31,7	+6,4
2 Залишок відвантаженої продукції не оплаченої в строк на поч.. року	351,7	389,2	+37,5
3 Випуск товарної продукції	48596,7	71920,1	+33350,4
4 Залишок готової продукції на складі на кін. року	31,7	59,6	+27,9
5Залишок відвантаженої продукції не оплаченої в строк на кін. року	389,2	220,3	-168,9
6 Реалізована продукція	48525,8	82061,1	+33535,3

Розглянемо, як вплинула зміна залишків готової продукції на складі та відвантажених товарі на збільшення обсягів реалізації продукції.

$$31,7 + 389,2 - 59,6 - 220,3 = 141,0 \text{ тис грн.}$$

Отже, залишки готової продукції на складі та відвантаженої продукції на кінець 2020 р. зменшилася на 141,0 тис грн. Проте залишки на кінець 2019 р. збільшились:

$25,3 + 351,7 - 31,7 - 389,2 = - 43,9$ тис грн.

Загальне збільшення залишків готової продукції та відвантажених товарів в 2020 році в порівнянні з 2010 роком склало 152,9 тис грн.

$6,4 + 37,5 - 27,9 - 168,9 = - 152,9$ тис грн.

Так, на зростання величини обсягу реалізації продукції в 2020 р. в порівнянні з 2019 р. на 33535,3 тис грн. вплинуло зростання розміру виробництва продукції на 33350,4 тис грн. (в тому числі за рахунок зростання оптових цін на продукцію) та збільшення залишків готової продукції на складі та відвантаженої споживачам на 152,9 тис грн.

д) аналіз забезпеченості і ефективності використання матеріальних ресурсів.

Під матеріальними ресурсами в літературних джерелах зазвичай розуміють певні речові елементи виробництва, що використовуються як предмети праці. Це може бути : сировина, основні і допоміжні матеріали, паливно – енергетичні ресурси. Метою такого аналізу є оцінка забезпеченості такими ресурсами та визначення ефективності їх використання.

Для такого аналізу можна використовувати такі показники, як матеріаломісткість та матеріаловіддача, що розраховуються за відповідними формулами:

$$M_m = \frac{\text{кількість .матеріальн их.ресурсів}}{\text{кількість .товарної .продукції}} \quad (2.1)$$

$$M_v = \frac{\text{вартість.товарної.продукції}}{\text{вартість.матеріальн их.ресурсів}} \quad (2.2)$$

де M_m – матеріаломісткість, Т / Т

M_v – матеріаловіддача, грн. / грн.

Для такого аналізу можна дослідити яким чином використовувалисть матеріальні ресурси саме у вартісному виразі(табл 2.7.)

Таблиця 2.7 - Ефективність використання сировини і матеріальних ресурсів

Показники	Один. виміру	2019 р.	2020 р.	Відхилення %
1 Товарна продукція в товарних цінах	Тис. грн.	70555,6	87643,6	124,2
2 Вартість молока	Тис грн.	12352,2	21214,56	171,7
3 Вартість сировини і матеріалів	Тис грн.	16429	25715,4	156,5
4 Вартість паливно-енергетичних ресурсів	Тис грн..	1056	2130	201,7
5 Матеріальні затрати	Тис грн.	29837,2	49059,96	164,4
6 Вартість зворотних відходів	Тис грн	-700	-900	128,6
7 Вартість частих матеріалів	Тис грн	29137,2	48159,96	165,3
8 Матеріаломісткість	Тис грн	0,41	0,55	134,1
9 Матеріаловіддача	Тис грн.	2,42	1,82	75,2

Як бачимо з даних таблиці матеріаломісткість продукції зросла у 2020р порівняно з 2019 р. з 0,41 грн. до 0,55 грн., це зростання незначне і викликане зростанням вартості іншої сировини і матеріалів та зростанні вартості електроенергії, оскільки були запроваджені нові види продукції, що потребувала використання нового обладнання, більш потужного.

Матеріаловіддача зменшилася з 2,42 грн. до 1,82 грн., що можна пояснити тим, що виробництво нової продукції не набуло 100 % ефективності, тому збільшилася кількість відходів, а матеріальні ресурси в загальному обсязі використовувалися гірше у порівнянні з минулим роком.

РОЗДІЛ 3 Аналітична оцінка ефективності діяльності філії «Роменський молочний комбінат»

3.1. Аналіз фінансових результатів діяльності філії «Роменський молочний комбінат»

До фінансових результатів діяльності будь-якого підприємства відносять прибуток й рентабельність. Перший показник це абсолютний результат, який знаходиться як різниця між доходами та витратами[32]. Другий показник – це відносний, що характеризує прибутковість виробництва та реалізації продукції підприємства [32].

В результаті такого аналізу зазвичай дають оцінку отриманому прибутку, виявляють фактори відхилень та їх причини, аналізують розподіл та використання прибутку, визначають резерви його зростання.

Джерела інформації для проведення аналізу:

- бухгалтерська звітність: форми № 1, № 2, № 3;
- статистична звітність: форми № 1-П, № 5-С;

По-перше, аналізують балансовий прибуток нашого підприємства за його основними складовими, розуміючи під ним суму прибутків підприємства від усіх видів діяльності за звітний період, що відображена в його балансі: прибуток від реалізації іншого майна (основних фондів, нематеріальних активів тощо), прибуток від позареалізаційних операцій.

Дані наведено в табл 3.1.

Таблиця 3.1 - Факторний аналіз балансового прибутку

Показники	Один. виміру	2019р	2020р	Відхилення %
1. Балансовий прибуток	Тис грн.	9294,7	15818,3	+6523,6
2 Прибуток від реалізації основної продукції	Тис грн	8205,3	14718,14	+6512,84
3 Прибуток від реалізації іншого майна	Тис грн.	1078,2	1100,16	+21,96
4 Позареалізаційний прибуток	Тис грн.	11,2	-	-11,2

Як бачимо з даних таблиці в 2020 р. балансовий прибуток збільшився на 6523,6 тис грн., порівняно з 2019 р. але це збільшення викликало не за рахунок нових джерел одержання прибутку, оскільки у 2020 р. не було одержано прибутку від позареалізаційної діяльності, а внаслідок збільшення об'ємів реалізації та зростання цін реалізації.

Досліджуємо використання прибутку(дані таблиці 3.2).

Таблиця 3.2 - Використання прибутку

Показник	2019 р.		2020 р.	
	Тис грн.	%	Тис грн.	%
1 Балансовий прибуток	9294,7	100	15818,3	100
2 Податок на прибуток	2788,41	30	4745,5	30
3 Чистий прибуток	6506,29	70	11072,8	70
4 Розподіл прибутку на :				
- резервний фонд	910,8	9,8	1423,65	9
- соціальний розвиток	1979,8	21,3	3400,9	21,5
- виробничий розвиток	2528,16	27,2	4002,0	25,3
- заохочування та стимул	539,1	5,8	1455,35	9,2
- інші цілі	548,43	5,9	790,9	5

Аналізуючи дані таблиці , слід відмітити, що в 2020 р. дещо змінилася структура напрямків використання прибутку і збільшилася питома вага витрат на заохочення та стимули, а також на соціальний розвиток підприємства. Зменшилася питома вага відрахувань до резервного фонду – з 9,8 до 9 %, на виробничий розвиток – з 27,2 % до 25,3 %. Та незважаючи на це сума відрахувань збільшувалася за рахунок зростання суми як балансового, так відповідно і чистого прибутку, який і розподілиться підприємством. Відносним показником прибутковості є рентабельність. Наступним етапом потрібно дослідити зміну рентабельності продукції. При цьому враховуються такі фактори, як собівартість продукції та прибуток від її реалізації (табл. 3.3).

Таблиця 3.3 - Аналіз рентабельності продукції

Показники	Один. виміру	2019 р.	2020 р.	Відхилення %
1 Обсяг реалізації продукції	Тис грн.	48525,8	82061,1	+33535,3
2 Повна собівартість	Тис грн.	40320,5	67342,86	+27022,36
3 Прибуток від реалізації	Тис грн.	8205,3	14718,14	+6512,84
4 Рентабельність продукції	%	18,94	21,86	+2,92

Як бачимо у таблиці , рентабельність продукції підвищилася у 2020 р. порівняно з 2019 р. на 2,92 % з 18,94 % у 2019 до 21,86% у 2020 р. Це викликано розширенням асортименту, зростанням якості продукції. Не зважаючи на те, що собівартість продукції зросла на 27022,36 тис грн., за рахунок збільшення цін та об'ємів реалізації продукції збільшився і прибуток від реалізації основної продукції, якщо в 2019 р. він становив 8205,3 тис грн., то у 2020 р. уже 14718,14 тис грн., тобто на 6512,84 тис грн. більше. Це

свідчить про досить високу продуктивність продукції, а значить і її конкурентоспроможність.

Рентабельність продукції визначається за формулою:

$$P = (Ц - C_n) / C_n \cdot 100 \% \quad (3.3)$$

де P – рентабельність продукції, %;

Ц – ціна продукції, грн.;

C_n – повна собівартість продукції, грн.

$$P_{2019} = 5205,3 / 43320,5 \cdot 100 = 18,94 \%$$

$$P_{2020} = 14718,14 / 67342,86 \cdot 100 = 21,86 \%$$

3.2. Аналіз фінансового стану філії «Роменський молочний комбінат».

В умовах сучасних викликів сьогоднішню нас, перш за все, цікавить та сторона аналізу господарської діяльності, яка пов'язана з фінансовою стійкістю, конкурентоздатністю та платоспроможністю.

По-перше, показники, що оцінюють стійкість фінансового стану.

1. Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності) характеризує незалежність від зовнішніх джерел фінансування [15].

$$K_{авт} = \frac{\text{Вартість власного капіталу}}{\text{підсумок за балансом}} \quad (3.4)$$

$$K_{авт.пр.} = \frac{22427}{26777,0} = 0,84$$

$$K_{авт.кр.} = \frac{24832,0}{29380,0} = 0,85$$

Як бачимо на кінець 2020 р. коефіцієнт автономії дещо збільшився за рахунок збільшення фінансових інвестицій.

2. Коефіцієнт мобільності коштів :

Характеризує потенційні можливість перетворити активи на мобільні кошти [12].

$$K_{авт} = \frac{\text{Вартість мобільних коштів}}{\text{Вартість немобільних коштів}} \quad (3.5)$$

Вартість мобільних коштів – це сума розділу II і III активу.

Вартість немобільних коштів – це сума розділу I активу.

$$K_{моб.пр.} = \frac{(5990 + 1608)}{22427} = 0,34$$

$$K_{моб.кр.} = \frac{(7795 + 2024)}{248390} = 0,40$$

Як бачимо, коефіцієнт мобільності на кінець року збільшився на 0,06.

3. Коефіцієнт маневреності коштів :

Характеризує абсолютну можливість перетворити активи на „швидкі” кошти [12].

$$K_{ман} = \frac{\text{Мобільні кошти} - \text{короткотермінова заборгованість}}{\text{Мобільні кошти}} \quad (3.6)$$

$$K_{ман.пр.} = \frac{5990 + 1608 - 4360}{5990 + 1608} = \frac{3248}{7598} = 0,43$$

$$K_{ман.кр.} = \frac{7795 + 2024 - 4541}{7795 + 2024} = \frac{5278}{9819} = 0,54$$

По-друге, показники платоспроможності (ліквідності)

1. Показник загальної платоспроможності характеризує перспективу можливість підприємства розрахуватись по короткостроковій заборгованості.

$$K_{\text{заг.пл.}} = \frac{\text{Сума ліквідних коштів}}{\text{Короткотермінова заборгованість}} \quad (3.7)$$

$$K_{\text{заг.пл.}} = \frac{\text{Розділ.II} + \text{Розділ.III} \text{ активу}}{\text{Розділ.III} \text{ активу}} \quad (3.8)$$

$$K_{\text{заг.пл.пр.}} = \frac{5990 + 1608}{4350} = \frac{7598}{4350} = 1,75$$

$$K_{\text{заг.пл.кр.}} = \frac{7795 + 2024}{4541} = \frac{9819}{4541} = 2,16$$

2. Показник поточної ліквідності

$$K_{\text{лік.}} = \frac{\text{Ліквідні кошти} - \text{Товарно} - \text{матеріальні цінності}}{\text{Короткотермінова заборгованість}} \quad (3.9)$$

$$K_{\text{п.лік.пр.}} = \frac{5990 + 1608 - 439,2}{4350} = 1,65$$

$$K_{\text{п.лік.кр.}} = \frac{7795 + 2024 - 571,3}{4541} = 2,04$$

3. Показник абсолютної ліквідності характеризує негайну можливість підприємства розрахуватись по заборгованості.

$$K_{\text{абс.лік.}} = \frac{\text{Гроші} + \text{цінні папери}}{\text{Короткотермінова заборгованість}} \quad (3.10)$$

$$K_{\text{абс.лік.пр.}} = \frac{215,35}{4350} = 0,05$$

$$K_{абс.лік.кр.} = \frac{258,84}{4541} = 0,06$$

4. Показник розрахунку з кредиторами за рахунок дебіторів.

$$K_{роз.} = \frac{\text{Дебіторська заборгованість}}{\text{Кредиторська заборгованість}} \quad (3.11)$$

$$K_{роз.пр} = \frac{809,1}{1701,7} = 0,50$$

$$K_{роз.кр.} = \frac{905,1}{2063,0} = 0,44$$

По-третє, показники ефективності використання коштів.

1. Коефіцієнт реалізації на 1 гривню немобільних коштів

$$K_{реал} = \frac{\text{Виручка від реалізації}}{\text{Немобільні кошти}} \quad (3.12)$$

$$K_{реал.} = \frac{80115,3}{22427} = 3,57$$

$$K_{реал.} = \frac{82061,1}{24839} = 3,30$$

2. Коефіцієнт оборотних коштів

$$K_{об.} = \frac{\text{Виручка від реалізації}}{\text{Вартість оборотних коштів}} \quad (3.13)$$

$$K_{об.пр.} = \frac{80115,3}{5990} = 13,37$$

$$K_{об.пр.} = \frac{82061,1}{7795} = 10,53$$

3. Рентабельність продажу

$$K_{рен.} = \frac{\text{Балансовий .прибуток}}{\text{Обсяг .реалізації .продукції}} \quad (3.14)$$

$$K_{рен.} = \frac{15818,3}{82061,1} = 0,19 \text{ або } 19\%$$

4. Рентабельність активів

$$K_{ра.} = \frac{\text{Балансовий .прибуток}}{\text{Сума .всіх .активів}} \quad (3.15)$$

$$K_{ра.} = \frac{15818,3}{25350} = 0,62 \text{ або } 62\%$$

5. Рентабельність власного капіталу

$$K_{рвк.} = \frac{\text{Балансовий .прибуток}}{\text{Сума .власного .капіталу}} \quad (3.16)$$

$$K_{рвк.} = \frac{15818,3}{24839} = 0,64 \text{ або } 64\%$$

6. Коефіцієнт фінансової стійкості характеризує забезпеченість заборгованості власного капіталу [18].

$$K_{\text{фс.}} = \frac{\text{Сума власного капіталу}}{\text{Загальна заборгованість}} \quad (3,17)$$

$$K_{\text{рвк.}} = \frac{\text{I.Розділ активу}}{\text{Розділ.ІІ + розділ.ІІ активу}} \quad (3.18)$$

$$K_{\text{ф.с.нр.}} = \frac{22427}{0 + 4350} = 5,16$$

$$K_{\text{ф.с.кр.}} = \frac{24839}{0 + 4541} = 5,47$$

7. Коефіцієнт забезпечення довгострокової заборгованості.

$$K_{\text{здз.}} = \frac{\text{Сума власного капіталу}}{\text{Довгострокова заборгованість}} \quad (3.19)$$

Оскільки на плановий чи досліджуваний період Роменський молочний комбінат уже не має довгострокової заборгованості, то і коефіцієнт ми розраховувати не будемо.

8. Коефіцієнт іммобілізації коштів визначається за формулою:

$$K_{\text{ф.с.}} = \frac{\text{Вартість.ОВФ} - \text{сума зносу}}{\text{Підсумок за балансом}} \quad (3.20)$$

$$K_{\text{ім.нр.}} = \frac{19179}{26777} = 0,72$$

$$K_{\text{ім.кр.}} = \frac{19561}{29380} = 0,67$$

В цілому загальний фінансовий стан філії характеризується як автономний і стійкий, є висока можливість самофінансування. Єдина проблема, яка може виникнути – це негативне покриття заборгованості, яка виникає в основному з наявності великої кількості дебіторів.

Як свідчить проведений аналіз потужності підприємства, є досить значний резерв її підвищення. Зокрема, потужність цеху по випуску сиру кисломолочного використовується на 58 %.

Поряд з аналізом потужності, аналіз рентабельності окремих видів продукції свідчить про те, що одними з най рентабельніших видів є сиркові маси.

Отже, пропонується для впровадження виробництво нового виду продукту – сиркової маси з плодово – ягідними наповнювачами. Для виробництва даного виду продукту заводу не потрібно закуповувати нове обладнання. Технологічна схема сиркової маси з плодово – ягідними наповнювачами свідчить про те, що даний вид можна випускати на тому обладнанні, яке є на підприємстві. Плодово – ягідні концентрати завод може купувати в торговій мережі. Сиркова маса з плодово – ягідними наповнювачами – це білковий кисломолочний продукт, який має високі харчові та лікувально – дієтичні властивості. Її виробляють шляхом сквашування пастеризованого нежирного молока, додаванням до готового згустку цукор та плодово –ягідний концентрат.

Висновки та пропозиції

Підводячи підсумки аналізу виробничої діяльності треба зауважити, що:

по-перше, в 2020 році по відношенню до 2019 року ціни на молочні продукти зросли в середньому на 2,7 % , при цьому на цільномолочну продукцію за рахунок збільшення асортименту на 3,1 %, та на масло з тих же причин на 2,3 %;

по-друге, в 2020 по відношенню до 2019 року обсяг реалізації продукції зріс на 33535,3 тис грн., або на 69,1 %. На зміну обсягів реалізації вплинули: ступінь виконання виробничої програми, також залишки готової і відвантаженої продукції, й зміна оптових цін на продукцію;

по-третє, в 2020 році по відношенню до 2019 року в натуральному в спектрі більш матеріалістичною була продукція, що було викликано великою кількістю нової продукції, запровадженої в цьому році. Налагодження не нових ліній завжди потребує часу і додаткових затрат сировини і матеріалів. Звичайно це призвело до зниження матеріаловіддачі, якщо у 2020 році вона становила 2,42 грн., то у 2019 році – 1,82 грн. Збільшення витрат на матеріали пояснюється також значним зростанням обсягів виробництва продукції;

по-четверте, в 2020 році в порівнянні з 2019 р. питома вага витрат за етапами не зазнала значних змін. Проте питома вага витрат на молоко зменшилась на 3,7 %, а витрати на іншу сировину і матеріали зросли на 4,1%. Це пояснюється змінами в номенклатурі та асортименті продукції. Витрати на оплату праці зменшились на 0,07 % за рахунок підвищення місячних тарифних ставок з 17.01.2020 року та збільшення витрат на стимулювання та заохочення при розподілі прибутку. Збільшилися поза виробничі витрати у зв'язку із збільшенням обсягів випуску та реалізації продукції;

по-п'яте, у 2020 році фінансовий стан підприємства був автономний, незалежність від зовнішніх джерел фінансування збільшилась. Мобільність

та маневреність коштів не задовольняє, але фінансова стійкість є досить високою і на кінець року покращилась. Довгострокової заборгованості підприємство не має;

по-шосте, у 2020 році спроможність покриття заборгованості знаходиться на досить високому рівні. Загальна ліквідність філії характеризується позитивно, причому протягом року вона збільшилася. Спроможність розрахуватися з боргами негайно є незадовільною, хоч і покращилась в порівнянні з минулими роками. Не на належному рівні знаходиться і спроможність покрити кредиторську заборгованість за рахунок дебіторської, хоча цей показник і поліпшується;

по-сьоме, у 2020 році збільшилася питома вага основного капіталу філії та спроможність самофінансування. Інші показники використання коштів дещо гірші, що свідчить про недостатньо ефективне використання власних коштів філії. Здатність підприємства розраховуватись по своїм зобов'язанням характеризує ліквідність або платоспроможність.

В цілому загальний фінансовий стан філії характеризується як автономний і стійкий, є висока можливість самофінансування. Єдина проблема, яка може виникнути – це негативне покриття заборгованості, яка виникає в основному з наявності великої кількості дебіторів.

Асортимент продукції філії “Роменський молочний комбінат” порівняно з асортиментом великих конкурентів не досить широкий. Загалом номенклатура виробів на заводі така :

1. Масло селянське 72, 5 %
2. Молоко пастеризоване 2, 5%
3. Кефір 2, 5%
4. Сметана 20 %
5. Вершки 35 %
6. Сир кисломолочний жирний 9 %
7. Сиркова маса ванільна

8. Сир кисломолочний нежирний 6 %

9. Сиркова маса ізюмна

Як свідчить проведений аналіз потужності підприємства, є досить значний резерв її підвищення. Зокрема, потужність цеху по випуску сиру кисломолочного використовується на 58 %.

Поряд з аналізом потужності, аналіз рентабельності окремих видів продукції свідчить про те, що одними з най рентабельніших видів є сиркові маси.

Отже, пропонується для впровадження виробництво нового виду продукту – сиркової маси з плодово – ягідними наповнювачами. Для виробництва даного виду продукту заводу не потрібно закуповувати нове обладнання. Технологічна схема сиркової маси з плодово – ягідними наповнювачами свідчить про те, що даний вид можна випускати на тому обладнанні, яке є на підприємстві. Плодово – ягідні концентрати завод може купувати в торговій мережі. Сиркова маса з плодово – ягідними наповнювачами – це білковий кисломолочний продукт, який має високі харчові та лікувально – дієтичні властивості. Її виробляють шляхом сквашування пастеризованого нежирного молока, додаванням до готового згустку цукор та плодово –ягідний концентрат.

Після підготовки цукру і плодово – ягідного концентрату, в мішалку машину кладуть сир, включають мішалку і додають одразу цукор, а після часткового перемішування – плодово – ягідний концентрат. Всю суміш добре перемішують до отримання однорідної консистенції. Тривалість перемішування – 5 – 10 хвилин.

Для покращення діяльності підприємства потрібно: вдосконалювати виробництво продукції, заміна обладнання за рахунок науково технічного прогресу, залучення додаткових інвестицій, пропозиції виробникам сировини до більш якісної поставки шляхом матеріального заохочення.

Список використаної літератури

- 1 Вахненко В.М.. Курс економічного аналізу: Навчально – методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. – К.: КНЕУ, 2016
- 2 Вітлінський В. В. , Верченко П. І. Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком: Навчально – методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. – К. КНЕУ, 2015
- 3 Герстнер П. Анализ баланса: Пер. с нем. Н.А Ревякина/ Под. Ред. Н.Г. Филимонова. – М.: Экономическая жизнь, 1926
- 4 Гиляровская Л. Т. Экономический анализ: Учебное пособие для вузов. 2- е издание- М., 2010
- 5 Економіка енергетики : підручник / за ред. Л. Г. Мельника, І. М. Сотник. – Суми: Університетська книга, 2015. – 378 с. (<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/45315>)
- 6 Економіка підприємства . Підручник для студентів економічних спеціальностей. За ред.. професора Й.М. Петровича. – Львів: Новий Світ, 2017
- 7 Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника. - Суми : Університетська книга, 2012. - 864 с
- 8 Економіка підприємства: Підручник За ред.. С. Ф По кропивного. – 2-ге вид. –к., КНЕУ, 2016
- 9 Економічний аналіз : Практикум / за ред.. Ф.Ф Бутинця. – Житомир, 2017
- 10 Економічний аналіз діяльності підприємства / за ред.. Шкарабана С.І, Сапачова М.І . – Тернопіль, ТАНГ, 2017
- 11 Житна І.П., Нескраба А. М. Економічний аналіз господарської діяльності підприємства. –К: Вища школа, 2015.
- 12 Завьялова З.М. Теорія економічного аналізу: курс лекцій. – М., 2016
- 13 Ковалев В. В. Финансовый анализ : методы процедуры. – М., Финансы и статистика, 2001

14 Ковальчук М.І. Економічний аналіз у сільському господарстві: Навчально – методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. – К.: Знання, 2015

15 Ковбасюк М.Р. Економічний аналіз діяльності банків і підприємств: Навчальний посібник. – К Скарби, 2011

16 Коробов М. Я. Фінансово – економічний аналіз діяльності підприємства: Навчальний посібник. 2-ге вид. стер. –К.: Знання, 2015

17 Мельник, Л., Ковальов, Б. (2020). Проривні технології в економіці і бізнесі (Досвід ЄС та практика України у світлі III, IV, і V промислових революцій. Сумський державний університет, с. 180.
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/79621>

18 Мец В. О Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2017

19 Мних Є. В. , Буряк П. Ю. Економічний аналіз на промисловому підприємстві: навчальний посібник. – Львів: Світ, 2018.

20 Мних Є. В., Ференц І. Д. Економічний аналіз. Навчальний посібник . – Львів: Армія України, 2016

21 Мотиваційні механізми дематеріалізаційних та енергоефективних змін національної економіки : монографія / за заг. ред. доктора екон. наук, проф. І. М. Сотник. – Суми : Університетська книга, 2016. – 368
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80197>

22 Павловська В. М. Фінансовий аналіз. _К :КНЕУ, 2010

23 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. – 572 с.
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80114>

24 Попович П. Я Економічний аналіз і аудит на підприємстві. – Тернопіль: Економічна думка, 2019

25 Попович П. Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання: Підручник для ВНЗ.- К.: Знання , 2017.

26 Тарасенко Н. В. Економічний аналіз діяльності промислового підприємства: Навчальний посібник. – Київ, - Львів 2016.

27 Тарасенко Н. В., Волохота К. О. Економічний аналіз: Підручник. – Львів: ЛБК, 1997

28 Тарасенко Н. В., Смовженко Т. С. Методи економічного аналізу фінансової діяльності підприємства. – К.: Укр. НТУ, 2014.

29 Федорович Р. В. Теорія економічного аналізу: Підручник для ВНЗ. – Т. Економічна думка, 2016

30 Экономика и бизнес: учебник / под ред. д.э.н., проф. Л. Г. Мельника, д.э.н., доц. А. И. Каринцевой. – Сумы : Университетская книга, 2018. – 608 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80201>

31 Экономика развития: учебное пособие / под ред. д.-ра экон. наук, проф. Л. Г. Мельника, канд. экон. наук А. Вик. Кубатко. Сумы : «Университетская книга», 2017. 352 с. https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/80184/1/%d0%adkonomyka_razvytyia.pdf

32 Яцків Т. І. Теорія економічного аналізу. – Львів: Світ, 2013.

33 Kubatko, O. V., Chortok, Y. V., Honcharenko, O. S., Nechyporenko, R. M., & Moskalenko, I. M. (2019). Studying Features of Vehicle Type Selection by Trade and Logistics Enterprise. Mechanism of economic regulation. – 2019. – №3. – С. 73–82. <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/76448>

34 Melnyk L., Sommer H., Kubatko O., Rabe M., Fedyna S. (2020). The economic and social drivers of renewable energy development in OECD countries. Problems and Perspectives in Management, 18(4), 37-48. doi:10.21511/ppm.18(4).2020.04

35 Melnyk L.G., Kubatko O. The impact of green-innovations on environmental quality and energy resource consumption. International economic relations and sustainable development : monograph / edited by Dr. of Economics, Prof. O. Prokopenko, Ph.D in Economics T. Kurbatova. – RudaŚląska :Drukarnia i Studio GraficzneOmnidium, 2017. – 272 p. ISBN 978-83-61429-11-1

36 Melnyk, L., Dehtyarova, I., Kubatko, O., Karintseva, O., & Derykolenko, A. (2019). Disruptive technologies for the transition of digital economies towards sustainability. *Economic Annals-XXI*, 179(9-10), 22-30. doi: <https://doi.org/10.21003/ea.V179-02>

37 Melnyk, L., Matsenko, O., Dehtyarova, I. & Derykolenko, O. (2019). The formation of the digital society: social and humanitarian aspects. *Digital economy and digital society*. T. Nestorenko & M. Wierzbik-Strońska (Ed.). Katowice: Katowice School of Technology. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/74570>

38 The effects of the management of natural energy resources in the European Union / V. Voronenko, B. Kovalov, D. Horobchenko, P. Hrycenko // *Journal of Environmental Management and Tourism*. – Craiova: ASERS Publishing, 2017. – Vol. 8, Issue Number 7(23), P. 1410-1419. Available at: <https://journals.aserspublishing.eu/jemt/article/view/1777>